

LUPATA

Apare în fiecare zi de lucru
Abonament: 1 an 24 cor. 6 luni 14 cor.
3 luni 6 cor. — România: 1 an 40 cor.
— Telefon Nr. 47—82. —

... .. APARE ... ..
sub direcția unui
comitet de redacțiune.

Redacția și Administrația
BUDAPESTA, VII. István-ut 11
insertion după învoială.
Scrisori nerandate se refuză.

„Kossuth.“

Un zimbet ironic lui Kossuth.

Nu vorbim de eremitul, care și-a trăit sfârșitul de trai în Lombardia cea netedă și senină, în Torino, care a fost sufletul Piemontului viteaz....

Mai ales în atingerile, pe cari le-a avut cu Românii, fie cu emigranții din principatele Dunărene, fie cu trimișii Domnului Cuza, fie — în sfârșit — cu acel nefericit Dragoș, pe care l'au strivit Românii păcăliți și batjocoriți, — semizeul maghiar din 1848—49 și eremitul de mai târziu nu ni se înfățișează în nobleța unui suflet mare și în trecutului agitator revoluționar ce a fost acel Kossuth, nu am putea să-i acordăm fără cuvânt nici chiar laurii cari s'ar cuveni unui bărbat politic chibzuit și prevăzător.

Dar lui Kossuth, celui din 1848—49 legenda și istoria i-au dat un nimb, pe care nu vom încerca noi ca să-l spulberăm pentru că nu suntem hiene, cari sapă mormintele; pentru că înțelegem dreptatea vie a istoriei chiar și atunci când judecata ei nu se potrivește cu toate amănuntele adevărului material crud și necioplit; și pentru că ne închinăm în fața celor mai sfinte simțiri ale națiunii maghiare, care și-a făcut un idol din ființa idealizată alui Kossuth tatăl.

Zimbetul ironic, pe care trebuie să-l cheltuim astăzi nu îl trimitem lui Kossuth semizeul.

Datoria noastră de cronicari ai vremilor, pe cari le trăim, ne silește adeseori să ne ocupăm de ființe și de lucruri, pe lângă cari ni-ar plăcea mai bine să trecem fără a le lua în seamă.

Așa și astăzi, scriind «Kossuth», — delat semizeul, care s'a învrednicit de atâta, ca ori-cine să-și invoace amintirea lui când se pomenește acest nume, gândul nostru trebuie să se coboare la Kossuth ăstălat, la Kossuth primadona, la acel, care exploatează numele tatălui său și se exploatează pe sine însuși, punându-și numele și fotografia pe romuri făcute din spirt, pe giulgiuri înmuiate în scrobeală, pe tînchelele societăților de asigurare, să ne coborâm la Kossuth, care a luat din visteria țării 60,000 coroane «pentru că a scui-pat în calitate de sa de inginer pe unul dintre cele mai mărețe poduri ale Budapestei». (Punem între semne de citare fraza aceasta, fiindcă ea nu este dela noi. Am auzit-o din gura unui maghiar, septuagenar și descendent al unei familii, care își numără strămoșii începând de acum șapte sute de ani).

A! Kossuth-ăstălat, Kossuth-primadona,

Kossuth din splendida locuință din palatul Gresham, plătită — se zice — numai cu 4000 coroane la an, Kossuth cel cu ferestrele iluminate întoarse spre palatul regal din Buda, «Kossuth» consilierul intim al regelui, pe care partidul lui Kossuth până ieri, alaltăieri îl numia împărat-căluș Kossuth, a cărui calitate de șef de partid este un dezastru pentru partidul său și a cărui calitate de ministru și în același timp cortez electoral este o rușine ce contrastează urât cu demnitatea ce ar trebui să o aibă un scaun ministerial...

Nu voim să urmărim înainte cu caracterizarea acestui mic fiu al unui tată mare.

Dar trebuie să ne oprim, pentru a spune o vorbă-două despre cele mai nouă fapte, cari denotă încă odată paradoxa calitate de ministru-cortez a dlui «Kossuth».

Nu e de mult, de când acest domn, ministru, a aflat de cuviință să spună, că: partidul său a pierdut cercul Beiușului; dar l'a pierdut numai pentru un timp oarecare. Această declarație, care ar fi trebuit să surprindă, dar care nu mai putea să surprindă fiind rostită din partea lui Kossuth, a fost interpretată ca un aviz prea lămurit dat comisiunii de imunitate, pentru că această comisiune să propună Camerei nimicirea mandatului ce l'a cucerit la Beiuș Dr. Vasile Lucaciu.

«Kossuth» nu s'a mulțumit cu atât.

Iată ce cetim în zările coaliției despre conferința de Vineri seara a partidului lui Kossuth:

«M. Balogh, vorbind despre alegerea dela Beiuș și amintind unele amănunte ale acelei alegeri, relevează meritele locuitorilor din unele comune maghiare și în întâiul rând meritele Tărcăienilor, cari au ostenit și zi și noapte în interesul partidului independentist, pentru ce propune, ca partidul să exprime Tărcăienilor recunoștința și mulțumita sa.

«Francisc Kossuth s'a alăturat cu plăcere la această propunere și a declarat, că dorește să subscrie cel d'întâi, ca președinte al partidului, scrisoarea de mulțumită ce li-se va trimite Tărcăienilor». Sunt cunoscute de ajuns «meritele» Tărcăienilor. Chiar și presa șovinistă maghiară, aproape fără excepțiune, s'a văzut silită a le aprecia după adevărata lor natură.

Totuși, ori mai corect; cu atât mai mult a ținut și Kossuth, ministrul și cortezul în o singură persoană, ca să demonstreze cu recunoștința sa față de Tărcăienii.

Atâta nu a fost de ajuns.

Lăsăm să urmeze mai departe raportul ziarelor coaliției despre conferința de Vineri a partidului independentist.

Deputatul Halász, vorbind și dânsul despre alegerea dela Beiuș a arătat cauzele rezultatului acestei alegeri. După părerea lui Halász nu e nevoie în acest caz de scrisori de mulțumită, ci de o luptă împotriva băncilor românești. Valurile mării românești sapă deja la zidurile Orăzii-Mari și amenință de a se revărsa peste câmpie. Trebuie să se colonizeze comune maghiare în ținuturile românești din Bihor... Și așa mai departe.

„Kossuth a admis ca foarte potrivită propunerea lui Halász și a declarat, că a luat cercul Beiușului „sub supravegherea sa strictă” și va avea de grije, ca partidul să poată cuceri din nou acest cerc“.

O foaie ungurească adaugă, foarte lămurit: „Această declarație a fost interpretată de mulți în înțelesul, că mandatul d'în Beiuș al lui Lucaciu va fi nimicit și că se va face o alegere nouă în acel cerc“.

Am înțeles.

Pe noi nu ne surprinde nimic și ne așteptăm la ori ce în partea aceasta.

Până când ar veni timpul să se realizeze această promisiune, pe care „Kossuth” a făcut-o partidului său, se pot întâmpla încă multe, la cari poate nu se gândește nici Kossuth astăzi.

Dar dacă s'ar împlini totuși dorința, pe care ministrul Kossuth și-o dă pe față într'un mod atât de insolent, să nu uite nici Kossuth, nici ceilalți patrioți că poporul român va ști să le dea răspunsul cuvenit.

Pentru derai ri de acest fel ar trebui să fie însă și o lege, să-i pedepsească pe miniștrii, cari cortezesc și cari influențează judecățile.

O lege?? O lege, care nu s'ar executa, ca toate celelalte?

Umblă patrioții după garanții constituționale și le calcă în picioare pe acele, pe cari le avem.

Comedie!

Ziarul nostru, care să prepară să între în o nouă fază a activității sale promite a fi pentru viitor cea mai puternică armă de luptă pentru apărarea noastră națională în mâna ori căru bun român.

Greutățile cu cari am avut să ne luptăm — ca la ori ce început — n'au putut să ne învingă, n'au putut să ne zdrobească entuziasmul ce ne hrănește speranțele unui viitor de aur și veseli ca după o vitejie, pornim la luptă nouă cu dragoste caldă în inimă, de a sluji intereselor neamului nostru românesc.

Facem deci un călduros apel la Românii de pretutindena să se gru-

peze în jurul steagului nostru, pe care-l vom conduce cu fală în nouile asalturi, ce trebuie să le întreprindem în fața focurilor guvernului unguresc.

Unirea face puterea. Pentru noi sprijinul e cea mai vie dovadă de aderență.

Alegerile vicepreședinților și notarilor camerei s'au făcut în ședința de azi, Sâmbătă. Au fost realeși vicepreședinții: Návay și Rakovszky. Notari au fost aleși următorii Gizmazia Endre 161 voturi, Hammersberg László 163, Hencz Károly 155, Popovics Dušan 106, Raisz Aladár 164, Szentkirály Zoltán 162, Thoroczky Miklós 163, Vertán Endre 161 și Zlinsky István 162, de toți nouă notari. Majordom: Leszkay Gyula. — Președintele Justh a anunțat că a sosit recurs la cameră contra alegerii dela Beiuș. Deputatul Mezöfi și-a dezvoltat interpelația în chestia sufragiului universal, la care a răspuns Andrassy, declarând că va prezenta cât mai degrabă acest proiect de lege. Ministrul a uitat să spună „proiectul de lege despre sufragiul universal...“ A zis numai: proiectul“ deci fără nume!

Fiindcă dl Milan Hodza, candidatul partidului naționalităților, n'a fost considerat din partea partidelor dela putere la alegerile de notari, partidul naționalităților s'a abținut dela alegeri.

Reconstituirea cabinetului austriac. — După informațiuni sosite din izvor competent nu va avea loc o reconstruire a Cabinetului austriac înainte de deschiderea sesiunii de toamnă.

Cabinetul actual este devotat cu totul ministrului președinte baronul Beck în chestia tranșării cu Ungaria, al cărui proiect va fi supus parlamentului în prima zi a deschiderii lui.

Budgetul pe 1908 să va deschide numai mai târziu.

În acest scop s'a ținut la 11 c. un consiliu de miniștrii sub președinția baronului Beck în care s'a discutat proiectul în chestiune.

Un nou proces de agitație slovac. Astăzi să pertractează înaintea curții cu jurați din loc procesul intentat împotriva lui Milos Pietor, comptabil la banca din Turiet-svetimartin, pentru un articol publicat în „Narodni Hlasnik“.

Câteva fraze absolut nevinovate, în care nu se spunea altceva, decât adevărul în care să arată urgia episcopului Párvy din Szepes împotriva preoților slovaci, în care amintea de cele 14 zile de închisoare date Doșoarei Gizella Fridrich pentru simplul motiv, că a simpatizat cu prizonierii politici din Rozsahegy — aceste nevinovate cuvinte zic au așifit minia neinduplecată a procurorului, care a descoperit „obicinuită“ agitație față de ideea de stat maghiar.

Rezultatul îl vom da în numărul nostru viitor.

Apărarea este incredințată Dlui Milan Ivanka deputatul cercului Bazin.

ROMÂNIA.

Sosirea marelui duce Vladimir în București.

Marele duce Vladimir împreună cu soția și cu cei doi fi ai săi a sosit la 11 c. la ora 7 a. m. în gara Predial, unde a fost întâmpinat de autoritățile civile și militare române.

Aci s'a format un tren special, la care s'a legat vagonul cuirasat, în care călătoria familia ducală și a pornit spre București însoțit de generalul Hârjeu comandantul brigăzii a 9-a de infanterie. La orele 11 a. m. trenul a sosit în gara de nord din București, unde au eșit într-o întâmpinare a oaspeților imperiali regele Carol, care purta uniforma regimentului rus Wologda, al cărui proprietar este; regina Elisabeta, principele Ferdinand și principesa Maria, ambasadorul Rusiei cu personalul ambasadei precum și o mulțime de persoane oficiale.

Onorurile militare au fost date de o companie de infanterie, iar muzica re-

gimentului I de geniu a intonat himnul imperial rusesc.

Familia regală a plecat cu înalții oaspeți în aclamațiunile mulțimei spre palatul regal, unde seara s'a dat un prânz de gală în onoarea lor.

Un proiect al dlui Carp.

D. Anton Carp, ministru de domenii, va depune, în sesiunea viitoare, pe birourile Corpurilor legiuitoare, un proiect de lege pentru reorganizarea școlii de silvicultură dela Brănești. Prin acest proiect se dă cunoștințelor practice o dezvoltare cât mai mare, pentru ca pe viitor corpul silvic să corespundă cât mai bine cerințelor.

O cetate perdată.

(**) În mai multe rânduri s'a arătat și în acest ziar cum se împuținează în străinătate simpatiile pentru poporul maghiar. — Străinătatea eră până acum ca un fel de cetate morală în care trăiau maghiarii. Erau așa de întăriți în această cetate încât se părea că nimeni nu-i poate scoate din ea. — Rușii aveau legături de strânsă prietenie cu dânșii. Prin Londra magnații unguri se simțeau ca la ei acasă. Iar în Germania însuș capul încoronat le sprijinea politica lor, cu toate că acest sprijin se făcea cu conștiința sacrificare a elementului german din Transilvania.

Astăzi o mare schimbare s'a săvârșit. Cetatea lor morală este aproape cu totul perdată. Câte-va ziduri de mai vorbesc de vechia ei fală. Unul câte unul din marile popoare amintite și-a întors fața dela acest guvernanti frivoli ai țării ungurești. Deschide acum presa străină de pretutindeni și aproape să n'o mai cunoști, atât de mult s'a schimbat în paguba Ungariei oficiale.

Se cunosc criticile drepte aduse de un Björnson, de un Tolstoj. Ori cât de mult fițuicele budapestane și nobilul conte Apponyi ar fi căutat să întâmpine cu un fel de zimbet rânjitor anatema aruncată de cei doi scriitori asupra stărilor din Ungaria, nu se va sterge așa de ușor adâncă impresie ce au lăsat. Căci un lucru este când vorbesc capetele senine ale marilor gânditori ai lumii și altul când răspund capetele infierbântate, strimte, ale celor vinovați.

FOITA ZIARULUI „LUPTA.“

Ispita.

II.

Nu le ajută Dumnezeu. Simte bătrânul și începe a pândi... Dar și cucoana l-a simțit pe bătrân, și nu trec două zile la mijloc de când se pândeau ei așa iacă moare boierul.... A murit așa, în scurt. Il deplâng feciorii, îl plânge cucoana cea tânără, și pe urmă îl îngroapă. A fost la prohodul cela lume de pe lume. Ciocoiu mare, ce socoți? — Dar un Țigan, unul Toader, vezeteu, simțise, că feciorul cel mare trăește cu maștiha-sa, și într-o zi el la bănat, că boierul a murit otrăvit. Într-o bună zi într-o odaia lor și spune așa: Eu știu, zice, că boierul nostru a murit de otrăvă... Ș'odată sar ei asupra lui cu vorba, și-i dau o pungă de parale, și-i zic să tacă dacă ține la viața lui... Tace Țiganul... Dar se chiamă, că simte dela o vreme și mezinul că nu-i lucru curat între frate-său și cucoană. Și cade la bănat. Iar asemenea femeie ca aceea, nu știu, dac'a mai fost pe lume. A simțit ea îndoiala bătrânului, a simțit-o acum și pe

a feciorului mezin... Și ce să facă? Se ferește să n'o vadă cu cel mare, — și începe a-l ademeni și pe istalalt... Incepe a râde și a șugui cu el, până ce-l scoate din minți... Și iaca vine și la el Țiganul și zice așa: Cucoane, eu știu, că te ții cu duduca... Și se sfătuesc boierii și-i dau parale...

Pe urmă trece o bucată de vreme și Țiganul iar se înfătoșează...

Atuncia iar se gândește ce se gândește cucoana, și pune la cale pe băeți. Era strașnică muiere, ce socoți dumneata? Și într'un rând zice mezinul: Măi Toadere, pune caii, să mergem la vie... Era noaptea. Pune Țiganu caii, pornesc la vie. Și după ce ies din târg, și merg o bucată bună de loc, se uită frații unul la altul, scot pistoalele, și tranc! — tranc! pușcă pe vezeteu... Il zvârl de pe capră și-l lasă pe câmp, iar ei se întorc acasă. Iar despre plecarea lor nimeni n'a știut. Noaptea au pornit, noaptea s'au întors.

Dar Țiganul nu murise. Aude un cioban vaiete într'un târziu, spre ziuă, cum ieșise cu oile în porneală, încep a bate câni, și dă de om... I-și da sufletul. Și spu-

ne ciobanului: Iaca, m'au pușcat cu pistoalele boerii, feciorii lui Cuciuc, că iaca ei trăiesc cu maștiha lor, și iacă, cuoana a înveninat pe bătrân...

Ș'odată, cum se află asta în târg la ispravnicie, pornesc dorobanții și ridică pe sus și pe frați și pe cucoană. Și-i munceste la stăpânire, până ce spun ei cum a fost dela început până la sfârșit. Se face, se chiamă, judecată și dau boerii osânda morții...

Iar cucoana cea tânără avea rude, aveau și băeții, se chiamă, rude... E mare rușine să sue niște boeri la spânzurătoare... Și încep a intra boerii la Vodă, și cucoanele la Domnița, și prind a suspina și se ruga... Era mare necaz atunci: Știa tot târgul Eșului... Dar Vodă Mihalache Sturza, se uita crunt și dădea din cap: Nu se poate! zice; pentru așa faptă nu este altă răsplată decât ștreangul... Iar Domnița, ca femeie ce era, mai milostivă, a venit în genunchi la Vodă și l-a rugat să-i ierte. Dar el dă din cap, se uită la dansa pe sub sprâncene, și zice așa: Nu putem! Și se și ncuie acolo, în odaia lui. Iar Domnița plângea pe la uși... Ș'asa trei zile a

La cuvintele celor doi scriitori străini s'au mai adăugat multe altele, despre cari, în parte, am luat și noi act. Vrem să stăruim aici asupra unor caracteristice idei din broșura politică recentă, tipărită de Viator în englezește, — broșură ce tratează despre viitorul Austro-Ungariei și care a făcut mare vîlvă în presă.

„Politica maghiarilor — față de popoarele nemaghiare este pecăt de dăunătoare, pe atât de mioapă, *iar prietenia cu România, care prietenie e atât de mult dorită de către bărbații de stat ai Ungariei, nu va putea fi realizată nici-odată, câtă vreme nu vor înceta să trateze naționalitățile drept niște iloți politici.* Zilele de supremație a unui popor față de altul în Europa au încetat cu siguranță și în loc de a se legăna în visări orientale, Maghiarii vor trebui să se supună în curând logiceii severe a faptelor. Politica lor nebună de asimilare înrăutățește și mai mult acele stări, pe cari ei ar dori să le ascundă și pe calea asta ar fi greu să pui capăt unui eventual curent iredentist în Ardeal“.

Scriitorul englez dovedește astfel prin tonul din acest pasaj, ca și prin toată broșura de altfel, că străinătatea vede cu ochi răi duplicitatea Ungariei, felul cum răvnesc pe de o parte la prietenia României și lipsa mare de tact și de scrupule față cu Românii de sub coroana Sftului Ștefan. În astfel de condiții Viator crede, că orice mișcare a naționalităților din Ungaria ar fi îndreptățită. El merge mai departe și zice:

„Nu este de loc exclusă posibilitatea, ca naționalitățile din Ungaria să vadă într-o bună zi o mai bună apărătoare a intereselor lor în coroana împărătească din Viena, decât în majoritatea parlamentară din Budapesta și să caute să se alpească de con-naționalii lor de dincoace de Leitha, salvând astfel ceea-ce le-a mai lăsat așa numitul stat național maghiar. Va fi apoi o datorie a parlamentului vienez, celui bazat pe sufragiul universal, să se îngrijască la timp ca prin o politică populară, prevăzătoare să asigure tuturor națiunilor austriace o perfectă autonomie națională. În acest fel statul, la care șeful kossuthist privește cu atâta dispreț nu numai că va fi mai tare și în afară, dar va contopi pe toate hațjunile cari îl vor și va fi astfel tare și în lăuntru arătând asprimea legilor tuturor cetățenilor cari îi subminează cinstea și autoritatea...“

Pornirea lui Viator împotriva Maghiarilor

este evident, mare. El merge până la amenințarea cu desființarea stărilor de astăzi ale constituției și cu introducerea autonomiei naționale pentru toți.

Fără a împărtăși acele vederi în toate tendințele lor, le semnalăm numai pentru a arăta ce greu e osândită politica ungurească în străinătate și ce puțini sunt astăzi prietenii lor politici.

Semnalul e astfel dat. Când nimeni nu te mai susține este proba evidentă că ai ajuns la răspântii: *îndreptează-te sau te pierzi*, altă cale nu poți alege.

Măhnire ?

În legătură cu un articol, pe care «Tribuna» îl scrisese nu de mult asupra «Chestiei Vaida» și cu un alt articol publicat asupra aceleiași chestii în ziarul nostru, confrății dela «Tribuna» în numărul de Sâmbătă 12 Oct. revin din nou asupra acestei chestii, nedumeriți din cauza, că «totuși trecu ziua de ieri (10 Oct.) și dl Vaida n'a intrat în parlament și așa ni-se spune: va intra numai după ce guvernul va da garanții, că nu i-se va întâmpla nimic.»

«Tribuna» urmează apoi:

«Cum începem să fim însă nedumeriți. «Ce au vrut să ajungă kossuthiștii și guvernul, prin izgonirea din parlament a dlui Vaida?»

«Se terorizeze.

«Și au reușit. Dela 7 Iunie Vaida n'a mai călcat prin dietă. Și de-o fi să calce numai când guvernul îi va da garanții că nu i-se va întâmpla nimic, apoi are să aștepte încă multă vreme pe afară.

«Întrebăm însă onoratul club național: nu se va aduce știrbire întregității luptei înălțătoare ce purtăm toți împreună, dacă activitatea unui luptător național român în parlament se va norma de măsuri ce trebuie să ia guvernul?»

«La moarte nu vrem noi să trimitem pe nici un frate. Să fim însă serioși și să nu luăm lucrurile mai tragic de cum sunt:

Dacă se ducea ieri, ori s'ar duce azi Vaida la dietă, garantăm, că nu-l omoarau... Cel mult îl scoteau iar afară...

«Ce răsunset ar fi avut însă asta în popor?»

«Câtă indignare față de păcătoși și ce iubire și devotament pentru eroul zilei!

«Așa însă, începem să ne măhnim».

statut închis Vodă și n'a vrut s'asculte. Domnița acum se ruga numai de feciori, că zice că ei nu-s vinovați... Femeia, zice, a fost căpetenia răutăților... Și în ziua a treia, pe sub seară, se strânge lumea unde se ridicaseră furcile... Vine Gavril Buzatul, vine popa, un soldații și iacă, le trece streangul și-i ridică în sus... Ș'atuncea — că Vodă știa ceasul, — a pornit dela domnie soțul cu hârtie de ertare...

Dar când a ajuns în fuga calului, pe flăcăii lui Cuciuc îi legăna vântul...

Iar pe Cuciuceasă au dus-o la Dorohoi, că de acolo era. Tot drumul au purtat-o într'un car cu spini. Ș'acolo în târg, au îngropat-o până la țâțe în pământ, și trei zile au ținut-o așa — și care trecea, era porunca dela stăpânire s'o stupească, pentru nelegiuirea ei... Ș'asa, după trei zile, au spânzurat-o... Și trei zile a gemut ea cu jale, se ruga de o picătură de apă și de o fărâmură de pâine, și striga să n'o omoare așa, în tinerețe...

Frumoasă muiere! sfârși încet moș Liță, și dădea din cap minunându-se, par' că vedea înaintea lui, în fumegarea focului, pe Cuciuceasa.

După povestirea moșneagului, oaspeții începură a vorbi. Cei mai bătrâni își aduceau și ei aminte de unele împrejurări, pe cari moș-Liță le uitase, și prinseră a spune una, a adăogi alta, și a sorbi păharele de vin chilimbariu. Iar vierul sta la foc și fuma tacticos și, dupăcum știa, că le place boierilor, mormăia cântecul pe care-l zice Franțuzul când se întartă, și scuipa din vreme în vreme la o parte, în spuză...

— Ce zici, Mitrule? zise deodată lângă mine cucoana Iliina. Și pe nesimțite pornirăm la vale spre întunerecul nucilor și spre mirodeniile merelor coapte.

Eu nu cutezam să mă uit în dărăt. Nu știam dacă mă vede mama ori nu. Apoi mă simții îndârjit, c'o pornire de bărbăție, care răsăria deodată din adâncul ființei mele.

Neliniștit totuși, pășiam încet, după mersul tovarășei mele. Mi se părea că trebuie numai decât să vorbesc, și căutam în mine ceva de spus. Și deodată mă simții turburat, pe când cucoana Iliina mă strângea ușurel de braț. Glasul ei dulce mă făcu să tresar:

— Ce zici dumneata despre cucoana cea tânără de care a vorbit moș Liță?

Aci se încheie articolul «Tribunei».

Înțelegem, ca o chestie, care se trăgă-nează prea mult, să suresciteze și să provoace chiar nedumeriri, inspirate de altfel, în cazul de față, de bune intențiuni.

Dar nu știm nimic despre vre-un plan ca acela, ca dl Vaida să intre în parlament «numai după ce guvernul va da garanții, că nu i-se va întâmpla nimic». Și știm, chiar împotriva, că nici dl Vaida, nici partidul naționalităților mai cu samă nu vrea și nu va putea să caute altă rezolvire acestei chestiuni, decât pe aceea, de ași rezerva ca intrarea în parlament a dlui Vaida să se facă în momentul, care va fi aflat cu cel mai potrivit în vederea considerațiilor politice ale partidului.

Dar atunci să se facă fără a se ținea seamă dacă guvernului îi va fi binevenit acest fapt ori nu.

Cât pentru împrejurarea, că intrarea dlui Vaida în parlament nu s'a făcut în ziua de 10 Octomvre, observăm numai atât:

Dacă dl Vaida și-ar fi făcut intrarea în parlament în ziua de 10 Octomvre, s'ar fi putut zice, că se furișează sub scutul manifestației socialiste.

După cât suntem informați, atât partidul nostru, precum și dl Vaida însuși a avut în vedere această interpretare genantă, ce s'ar fi putut ivi și chiar aceasta au voit să o evite.

Mai suntem încă informați, că partidul naționalităților, după cum îi cere și demnitatea de partid, este hotărât a da în această afacere tot sprijinul dlui A. Vaida.

„Transilvania“ din Sibiu.

Un membru român din direcțiunea Transilvaniei în Reflexiunile sale finale, publicate în N-rul 206 al acestui ziar, nu se mulțumește a combate argumentele «unui membru din cei asigurați» din N-rul 200, ci află de cuvîntă a se expectora contra băncilor românești pentru că nu sprijinesc pe «Transilvania» ci băncile ovreești.

Această imputare se face sigur la adresa acelor bănci românești, cari se ocupă și cu împrumuturi hipotecare.

Dela acestea se vede că ar pretinde mem-

— Și-a meritat pedeapsa, zisei eu deodată, încruntând din sprâncene.

— Așa? și-a meritat pedeapsa? răspunse rîzînd tovarășa mea. Povestea-i poveste. «Ce era să facă ea, dacă-i era drag băiatul cel mai mare? Ce putea să facă? A fost o ființă nenorocită, așa zic eu. A luat-o un bătrîn. Ce era pentru ea bătrînul? Ea simțea nevoie de iubire, de un suflet tânăr.... Asta a fost greșala ei.... Pe urmă, ceilalți au venit după asta.... Dacă începuse nu se mai putea opri.... A fost o nenorocire mare.....»

— Cum o nenorocire? zisei eu întorcîndu-mă spre ea.

Cucoana Iliina râdea:

— Nu te-aprinde, nu te-aprinde... Zic și eu așa, o nenorocire... dar poate n'am dreptate... Dacă dumneata ai ști ce însemnează lucrurile acestea, ai fi altfel, ai ierta multe.....

— Știu, înțeleg ce? crezi că eu nu înțeleg? zisei repede, rumenindu-mă.

— Așa? va să zică știi? Bine, — eu atât voiam să afl... E păcat să nu știe cineva.... Dumneata ești om mare acum.... Ca mâne-poimâne te faci un filosof.... Ce

brul din direcţiunea «Transilvaniei» ca debitorilor hipotecari să le impună, ca edificiile hipotecate să le asigure contra focului la «Trasilvania» pe care unii îl consideră a fi institut românesc, pentru numele său «românesc» şi ori poate pentru că e alimentat de mai mulţi români de cât saşi.

Chiar adevărat să fie că «Transilvania» este mai mult institut românesc decât săsesc, ceea ce nu cred, — câtă vreme «Transilvania» rămâne societate de asigurare cu răspundere mutuală a asiguraţilor cum este, — nici o bancă serioasă nu poate impune clientelei sale, ca să-şi asigure edificiile la ea, pentru că prin asta ia asupra-şi răspunderea morală şi eventual şi materială pentru daunele inevitabile cărora ar fi expuşi asiguraţii în caz de lichidare a «Transilvaniei».

Cutez a afirma că cea mai mare parte a asiguraţilor nu ştiu că ei sunt responsabili pentru pasivele institutului în caz de lichidare, nu ştiu, pentru că nu citesc, sau dacă îl citesc nu pricep textul poliţei de asigurare şi mai vârtos textul statutelor institutului.

Ei cred că acei cari au întemeiat «Transilvania» sunt acţionari, cari în caz de nevoie răspund cu capitalul investit în acţiuni de daunele institutului, şi nu ştiu că din contră «fondatorii sunt creditorii bine adăpostii ai institutului», cari până când sustă institutul îşi încasează interesele lor de 6% — minus darea de cupon — iar în caz de lichidare au să-şi capete întreg capitalul existent dela cei asiguraţi, cari de altminteră se bucură de toate drepturile proprietarului având drept de vot în adunările generale.

Ei, bine! După ce astăzi numai «Transilvania» mai perzeverează la situaţia asta periculoasă pentru cei asiguraţi, pentru că câte au mai fost în Transilvania şi în Ungaria de categoria ei — toate au lichidat sau de voie sau de nevoie, mai poate cineva cu drept cuvânt pretinde dela băncile româneşti: ca ele numai de dragul numelui ei sonor pentru Români să impună debitorilor lor asigurări numai la Transilvania?

Poftească cei în drept a dispune de des-

n'ai să ştii? Am auzit că citeşti pe Kant şi pe Schopenhauer; şi dumneata mi-ai spus... Ai să-şi ştii din scoarţă în scoarţă... Ai să ştii şi pe alţii, toţi filosofi urâţi şi spâni.... Dar dacă nu-i ştii ce-i aceea un botgros, ori o priveghetoare, n'ai făcut nimica....

Şi deodată se opri. În deal, la cramă, era tăcere deplină. Via dormea într-o linişte desăvârşită. Înaintea noastră, la câţiva paşi, un licuriciu scânteia ca o luminiţă verzuie prin iarbă. Cucoana Ilina, lângă mine, tăcea, — şi eu simţeam cum mi se strecoară ceva în lungul trupului, par'că din pământ, din livada şi din via adormită purcedea o înfiorare caldă, care mă străbătea din tălpile picioarelor până la ochi. Deodată avui o vedenie de fericire. Aşi fi vrut să fac o mişcare, să spun o vorbă şi eram ameţit de ruşine. Eram tânăr, numai de cincisprezece ani, şi eram foarte nevinovat.

(„Lucafărul“) M. Sadoveanu.

tinele «Transilvaniei» a o preface în institut pe acţiuni, ca cei asiguraţi să fie siguri, că în cazul cel mai rău nu pot pierde mai mult decât premiile plătite de asigurare şi atunci fie siguri că băncile româneşti nu vor fi îmbumbate faţă de ea, ci o vor sprijini la toată întreprinderea mai bucuros de cât pe cele «ovreşti».

Un funcţionar de bancă,

Starea Maiestăţii Sale.

Viena, 11 Octombrie.

Ştirile cari vin din Schönbrunn referitoare la starea M. S. Monarchului sunt tot mai îngrijitoare. În decursul zilei acesteia temperatura s'a urcat la 38.3° ceea ce la vârsta înaintată a Siveranului prezintă o serioasă îngrijire.

Doctorul de casă consilierul Herzl în vederea înaintării boalei s'a stabilit în palatul dela Schönbrunn. Eminentul medic este asistat de profesorul Neusser.

Frigurile cari s'au accentuat au ţinut pe Sveran în decursul zilei de ieri într'o continuă agitaţie. Medicii i-au prescris ceai.

În decursul zilei de ieri ministrul de externe baronul Aehrenthal şi archiducii au făcut dese vizite la palatul din Schönbrunn.

După amiazi Sveranul a lucrat cu mici întreruperi la masa Sa.

Buletine oficiale cari ar fi produs o mare impresie în public nu s'au emis, fiind oprite de însuşi Sveranul.

Viena, 11 Octombrie.

Din cercurile din jurul palatului se lansează ştirea, că vizita perechei regale spaniole care avea să sosească la 18 cr. la Viena, din cauza boalei Sveranului se va amâna.

Viena, 12.

Starea sănătăţii monarchului s'a îmbunătăţit. Noaptea a petrecut-o în linişte pentru-că a luat medicamente în contra tusei. Temperatura a scăzut la 37.2°. Pulsul normal.

Monarchul a primit înainte de amiazi pe adjutantul-general contele Paar, pe şeful cancelariei militare Bolfras, şi pe directorul de cabinet Schiesl.

Mai târziu a fost primit principele Montennovo care a comunicat sveranului amânarea vizitei perechei regale spaniole la curtea din Viena.

La ora 12 din zi starea sveranului a fost îmbucurătoare. Frigurile nu s'au mai accentuat iar tusa a încetat cu totul.

Starea generală bună.

Scrisori din Viena.

— Finalizarea tratativelor în chestia transacţiunii. — Inceputul sesiunii parlamentare de toamnă. — Starea sănătăţii Impăratului. —

Viena, 11 Octomvrie.

Sfârşitul tratativelor conduse de cele două guverne referitoare la învoirea pactului austro-ungar, n'a provocat nici pe departe impresia la care trebuia să ne gândim, dacă am considera decisiunile unei părţi din presa vieneză, pentru restabilirea adevăratei opinii publice.

Despre aceasta însă după cum ştim, nici

vorbă nu este, pentru că foile judeo-liberale au simpatizat totdeauna, cu maghiarii şi dacă ele acum fără ca conţinutul meritoriu al proiectelor transacţiunii să fie cunoscut, nu pot preţui salvarea, prin care Austria e contrazisă, pentru că Domnii Wekerle, Kossuth şi soţii s'au declarat gata de a întreţine — nominal — dualismul încă în decurs de zece ani, sub condiţii pe cari numai mai târziu le vom afla, în cazul acesta foile acestea nu sunt nici decum interpretii populaţiunii austriace, ci numai tălmăcii intenţiilor din cercurile bursei vieneze, cari desigur, că vor trage foloase, din învoirea pactului, chiar dacă industria şi economia noastră ar trebui să fie sacrificate, şi chiar dacă ar trebui să zdruncine din nou temelii şi așa destul de slabă a monarchiei prin concesii fie pe terenul dreptului de stat, fie pe cel militar.

«N. Fr. Pr.» îşi dă deja cu însufleţire învoirea pentru primirea proiectelor transacţiunii, al căror conţinut e încă o carte cu şapte peceti şi nu s'a sfiit să exprime ominosul cuvânt, că acceptarea transacţiunii ar reprezenta pentru Cisletania o «necesitate de stat». Dacă nu am avea alte argumente de adus, ar trebui să ne mulţumim cu aceea, că un parlament austriac nu va găsi nici o majoritate pentru adoptarea transacţiunii. Dacă coaliţia cu o abnegaţiune eroică, s'ar declara gata, cu toate ideile de dependenţă, ce predomină în ea, să-şi dea învoirea asupra convenţiilor dintre Baronul Beck şi Wekerle, atunci aceste sunt numai motive egoiste, cari pentru ea au valoare, nici decum însă nu ţintesc dezvoltarea monarchiei şi nu au în vedere dinastia.

Încă de pe acum în Viena lumea e deplin convinsă, că numai publicarea detaliilor asupra acordurilor convenite, va provoca o desamăgire covârşitoare. Ne-am mângăia poate cu aceea, că pentru prima dată un contract încheiat între Austria şi Ungaria a fost favorabil pentru cea dintâi. Aplicarea așa de dificilă a Cisletaniei pentru transacţiune este a să considera şi în împrejurarea că Maghiarii declară pe față, că în următorii zece ani să pregătească independenţa politică şi economică a Ungariei, o pregătire, care să îndeplinească oarecum sub scutul dualismului şi în mare parte pe cheltuiala Austriei.

De sine se înţelege, că între astfel de împrejurări conferinţele din Budapesta la noi, n'au putut avea nici un ecou îmbucurător.

Un compromis în tot cazul său, pentru primirea căruia Maghiarii trebuie să primiască drept onorar a parte, mult doritele garanţii — constituţionale — nu ne poate bucura.

Ministrul preşedinte Baronul Beck a început a intra în legătură cu conducătorii partidelor parlamentare, pentru a să orienta asupra dispoziţiilor ce să ivesc pentru primirea proiectelor transacţiunii.

Poate că şi are până în prezent siguranţa, că învoirea aceasta este necesară planurilor sale.

În ultimele zile s'a vorbit din nou, de așa de mult deplasata reconstituire a ministerului, că dacă e posibil să se execute încă înainte de începerea sesiunii de toamnă. Probabil că s'a intenţionat prin aceasta ajungerea unui mijloc de a să forma o majoritate pentru convenţie. Nu se poate însă prevedea ca dorinţa expresă a şe-

fului cabinetului, de a împărtăși cu alți factori responsabilitatea tranzacției să se realizeze. Abstrăgând dela aceea, că conținutul proiectelor tranzacției n'ar putea fi supuse unui examen esențial, nu înclina nimenea ca Coaliția să se învoiască la o prelungire a convenției pe zece ani și să plătească încă și un surplus prin aceea, că puterea guvernărilor maghiari devine și mai nemărginită și mai hotărâtoare prin garanțiile constituționale.

S'ar putea cu toate acestea decide Austria să primească chiar un astfel de compromis, care să nu atingă pretențiile ce i-să pun, dacă ar ști, că prin o reformă electorală dreaptă și cinstită s'ar pune în Ungaria bazele unui parlament, care s'ar compune cu totul din altfel de elemente ea în prezent, și care să ia față de coroană și față de Austria o altă poziție, decât o reprezentanță a poporului, în care majoritatea populației să fie reprezentată numai prin două duzini de deputați.

Cum însă se arată lucrurile, «reforma electorală» intenționată va întări încă și mai mult hegemonia maghiară, și orice jertfă ce s'ar face în astfel de împrejurări pentru un compromis cu Ungaria va fi numai un adaos la cheltuielile de război, pe care Maghiarii voesc să-l ducă împotriva Austriei și a naționalităților nemaghiare.

De câteva zile populația vieneză este într'o grijă încordată pentru sănătatea împăratului și cu toate asigurările cari vin din nemijlocita apropiere a Monarchului, lumea nu să liniștește, că ar fi vorba numai de o simplă răceală. Sunt temeri de altcum justificate, avându-se în considerație vârsta înaintată a monarchului, că ar fi un pericol serios.

Marea aderență și interesarea tuturor cercurilor față de starea sănătății domnitorului este o dovadă mai mult de simpatia de care Franz Iosif I. s'a bucurat în mijlocul poporului său în cei aproape 60 de ani de domnie.

Austriacus.

Cronica externă.

A treia Dumă.

Pentru a treia Dumă s'au ales până în prezent 1504 de electori dintre cari 702 aparțin guvernului, iar 527 opoziției. Restul de 275 cari sunt fără partid se vor alătura iarăși opoziției.

«Russkoje Slowo» anunță, că redeschiderea celei de a treia Dumă se va face prin o declarație a guvernului, asupra programului de activitate și prin un apel la membrii ei de a nu împiedeca dezvoltarea Rusiei. Noul controlor de stat Charisonow a dat o declarație zicând, că de azi înainte guvernul este condus de idei constituționale, și că Rusia va fi pe viitor monarchie constituțională.

Yachtul imperial avariata.

Iachtul pe care călătoria familia țarului a suferit în două rânduri avarii însemnate. În timpul din urmă familia voia să facă excursia dela Polarnaja Sweeds spre țarm și să debarce. Iachtul s'a izbit cu putere de o stâncă și dacă n'au fost de înregistrat urmări mai grave, aceasta să datorește faptului, că imediat familia a fost transbordată pe alt yacht, ce însoția pe cel imperial și astfel a ajuns teafăr pe uscat a-

legându-se numai cu o panică destul de mare.

Asupra acestui nou eveniment nu s'a scris nimica încă.

Puterile semnate și Macedonia.

Nota verbală dintre Austro-Ungaria și Rusia referitoare la chestia macedoneană a fost sprijinită de puterile semnate pe lângă guvernul din Belgrad.

FRANZ JOSEF Apă purgativă

ȘTIRII E ZILEI.

Sâmbătă, 9 Octomvrie n.

— Pentru agitație. Exaltatul conte Bathányi Ervin, care de prezent se află la Londra, a întemeiat în capitală nu de mult un organ de publicitate cu tendență anarchistă. Niște oameni simpli, fără nici-o pregătire, au fost angajați ca redactori, cari scriau în ziar cum îi tăia capul. Cum e omul așa și stilul, așa că nici-o chestie nu rămânea neatinsă în acest ziar. Se agățau de armată, ațâțând pe cetățeni împotriva ordinului de înrolare al autorităților militare. Din cauza aceasta aproape fiecare număr al ziarului a fost confiscat, și articolii pentru agitație incriminați. Astfel redactorii au ajuns pe banca acuzaților. Redactorul, care a primit răspunderea pentru articolii incriminați, a fost osândit pentru agitație împotriva armatei, ordinii publice și claselor sociale, la trei luni temniță și o sută coroane amendă. Cel osândit, care se află în Londra, a apelat contra sentinței.

— Chestia extradării princesei Monica. În urma intervenției Curții regale italiene, este nădejde ca mica princesă Monica-Pia să fie luată prin decizie judecătorească dela mamă-sa contesa Montignoso, acum dna Toselli. Mica princesă se află în Florența.

— Indreptare. În articolul „Redeșteptarea noastră” publicat de dl dr. Nestor Porumb s'au strecurat greșeli din cale afară supărătoare, a căror îndreptare, cerută pe drept cuvânt din partea autorului, ținem să o facem la acest loc în următoarele: Astfel în loc de „greșala aceasta radicală”, s'a tipărit, fals: „greșala aceasta ridicolă”. În loc de „Și de dragul cercurilor, cari au avut norocirea”, s'a tipărit fals: „și de dragul cercurilor cari au avut nenorocirea”. Era vorbă la acest loc, de alegerea deputaților noștri, despre a căror alegere autorul articolului nu putea să spună, că ar fi fost o nenorocire, ceea ce ne sârie, că l'a și supărat foarte mult, că s'a tipărit în această formă. Apoi în loc de: nu e permis să dăm pradă s'a tipărit fals: „nu-i permis să dăm probă...”, iarăși o frază, care dă tocmai înțelesul contrar aceluia intenționat.

Indreptăm toate aceste greșeli cerându-ne totodată scuzele, pentru că ele au putut să scape neobservate într'un moment necontrolat.

— Societ. de lectură „Ioan Popazu” dela gimn. din Brașov s'a constituit pentru anul școlar 1907—1908 în modul următor: Președinte dr. Alex. Bogdan, v.-președinte Iosif V. Vlad cl. VIII, secretar Ioan Vintilă st. cl. VIII, v.-secretar Simion Borzea st. cl. VII, bibliotecar Coriolan I. Buracu st. cl. VIII, v.-bibliotecar I. Lupu cl. VII,

controlor Oprea Rodean cl. VIII, cassar Nicolae Mandai ct. VII,

Comisia literară: cl. VIII Gheorghe Birăescu, Emilian Giurgiu și Gheorghe Stoica; cl. VII Pompiliu Boeriu, Liviu Popescu și Cornel Teicu.

Comisia bibliografică: Romul S. Molin cl. VIII și Solomon Sofonea cl. VII. La ședința de constituire a luat parte și directorul gimnaziului dl Virgil Onițiu.

Atentat contra unui tren. Se anunță din Madrid, că între gările Quintanpalla și Santa Olalla niște necunoscuți au întrerupt comunicația pe linia franceză stricând șinele. Se crede că atentatul a fost îndreptat în contra expresului, cu care călătoria Maria Kristina la Paris. Că cine au comis atentatul și cu ce scop, încă nu s'a putut constata.

— Dr. Vasile Lucaciu și — Calend. Poporului Român. Intre multele ilustrații ale „Calendarului Poporului Român” se află și fotografia părintelui deputat Dr. Vasile Lucaciu. Istoricul acestei fotografii e foarte interesant, după cum ne spune textul din jurul fotografiei. Părintele Lucaciu, după cum se știe, a fost totdeauna contra fotografiărilor. Chiar și la fotografiările în grup, când cu adunările mari naționale dela Sibiu, cu greu îl puteau capacita să ia parte. — Singur a fost publicată fotografia părintelui Lucaciu numai odată, — și atunci fără voia dânsului. De când e ales deputat este asediat așa zicând cu rugări din toate părțile ca să trimită o fotografie pentru reproducere. Toate rugămintele ziaristilor au fost însă neascultate și părintele Lucaciu cu o modestie prea mare declină dela dânsul onoarea de a i-se publica fotografia. Redacția Calendarului, fiind cu ori-ce preț să satisfacă odată dorinții cetitorilor calendarului în deosebi țăranilor dela sate, ca să publice și chipul dep. Dr. V. Lucaciu, a angajat doi fotografi, cari două zile au pândit după părintele Lucaciu, care se afla în Budapesta, și cu toate că părintele Lucaciu să feră de codacul aparatului, le-a succes într'un moment când eșia dintr'o prăvălie să-l fotografieze și încă destul de bine. După aceasta fotografie s'a făcut reproducere în calendar, pe care tocmai pentru prețioasa fotografie a părintelui Lucaciu, de-abună seamă cu mare plăcere îl vor cumpăra în deosebi frații noștri țărani dela sate. Calendarul și de altcum e foarte frumos, bogat și variat. Se est nde pe 208 pagini și publică 100 de chipuri bine reușite. Prețul calendarului 40 fileri, plus porto 10 fileri. — Comercianții primesc 25 procente rabat. Comandă să se adreseze la Tipografia „Poporul Român” Bpest, VII., István-ut 11.

— Grevă generală în Milano. În fabrica de gaz din Milano, acum câteva zile a erupt greva. Pentru ca cursul lucrărilor să nu fie întrerupt, au fost angajați 800 lucrători noi. Vineri seara, când acești lucrători mergeau spre gară, ca să călătorească acasă, în apropiere de gară au fost atacați de lucrătorii mecanici din fabrica Miani Silvestai. În încăerare un lucrător a fost grav rănit, iar ferestrele caselor din împrejurime au fost total nimicite.

A intervenit armata, care fiind primită cu pietrii a tras în mulțime. La primul foc au murit 5 lucrători, 2 răniți grav, iar 4 ușor. La vestea acestei vărsări de sânge a erupt greva generală în întreg orașul. Panica ce s'a produs e de nedescris.

— Rezistență pasivă pe căile ferate austriace. Rezistența pasivă a impiegajilor dela căile ferate austriace de Vineri încoace a luat un termin acut pe toate 3 liniile principale. Se svonește, că de Sâmbătă încolo neorânduilele în comunicare vor fi cu mult mai mari, ca până acuma.

— Mulțumită Tărcăenilor. Cu ocazia alegerii din Beiuș a fost angajată o bandă de bicskâsi din Târcaia, care a făcut servicii ideii naționale kossuthiste, cu bătaii și terorizări.

Partidul kossuthist a ținut astă-seară o conferință, în care Balogh M. a adus pe tapet și alegerea din Beiuș și a lăudat însuflețirea cea mare a alegătorilor din comuna Târcaia, acea însuflețire fără preget pe lângă steagul independist și osteneala ce și-au dat-o în întreg decursul alegerii, făcând din noapte zi. Totodată propune, ca partidul să exprime mulțumită Tărcăenilor. Președintele Kossuth F. se alătură bucuros la această propunere și declară, că actul de mulțumită dorește să-l subscrie cel dintâiu ca președinte al partidului.

De bună samă Tărcăienii ar fi primit mai bucuros un mic *placon* ulterior, decât mulțumita kossuth-iștilor.

— **Scrisoare din Caransebeș.** Ni-se cere publicarea următoarelor:

Scrie st. coresp. în Nr. 205 din 23/6 Oct. sub titlu «Deputatul Brediceanu între alegătorii se-și»: zice adevărat că deputatul Brediceanu nu apare în cercul său pentru că alegătorii l-au ales deputat și deci moralmente se simte obligat se-și cerceteze cercul, ci apare ca un tată de familie, care vine să-și vadă vatra, familia și cu vorbe înțelepte se-și îndrumă copiii pe calea cinstită națională, iară poporul nu-l așteaptă ca pe un domn magnific, ci ca pe un părinte adevărat, căruia cu dragoste și încredere i-și plângă sufletul amarât.

Aici am stat cu cetitul cu ochii scăldați în lacrimi nu de acea că poate m'a surprins expresiunea aceasta c o r e s p. de-oarece Dl deputat Brediceanu în tot-deauna și-au iubit neamul, dar am stat și m'am gândit, cât de fericit este acest cerc cu un asfel de bărbat de frunte. E vorba, ca poporul să-și plângă amarul dar noi grănicerii din cercul Caransebeșului cu-i se ne plângem amarul? Lui Burdea, care ne ia avutul moștenit dela stremoși? și-l dă străinilor. Lui Burdea se ne plângem, care ținându-și vorbirea în comună cătră puținii țigani, zicând, ca se nu salute românii românește, ci ungurește? Oare tot lui Burdea se ne plângem, care ne-au luat așa zicând cu forța 100 de mii coroane bani românești și a făcut gimnaziu unguresc și acu-ș bate peptul, că el a făcut, că are trecere la guvern! Dacă are așa trecere la guvern și-ș iubește neamul, de ce na-u făcut gimnaziu românesc mai ales cu bani românești și tot vrea acest șovinist se ne înbete cu apă rece? Departe fie de noi acest gând, ca se ne spunem amarul, dar ne vom ruga și noi de iubirii noștri deputați naționaliști să ne steie în orice pericol în ajutor, când va fi de lipsă; pe noi orfanii, care am avut o soarte blăstămată de am căpătat un astfel de părinte viteg ales de venetici și ovrei.

Rugăm înse pre bunul Dzeu se încurajeze și pre viitori pre neobosiții noștri deputați naționaliști se lupte pentru drept și neam, să le dăruiască Dzeu sănătate și viață îndelungată ca să poată înfrunta cu vitejie adevărată greutățile, cari le stau în cale. În sfârșit rugăm pre bunul Dzeu și Domnii deputați naționaliști se ne scape și pre noi pe cei din cercul Caransebeșului de aceasta dihanie sugătoare și trădătoare înlocuindu-l cu un părinte, ca și dl deputat Bredicean și ceilalți.

Caransebeș, la 26/10, 1907.

George Dona,
măiestru barber.

— **Mulțumită.** Pentru biblioteca poporală din comuna noastră Vaca, care azi cuprinde 538 cărți în valoare de c. 699/09, au binevoit a mai dăruia următorii: Biserica rom. gr. or. din Vaca 18 cărți în valoare de cor. 9/05; dl dr. P. Oprișă dir. gim. în Brad 1 carte în valoare de c. 0/50; doamna Elena Costea din Băița 4 cărți în valoare de cor. 2/10; economul I. Nițu din Vaca 1 carte în valoare de coroane 0/50; dl dr. T. Tisu med. Brad 1 carte în valoare de cor. 1/50; dl T. Brana comerc. Vaca 1 carte în valoare de cor. 0/30; doamna Olimpia O. Damian 7 cărți în valoare de cor. 4/20 și dl I. Cutean comerc. în Brad 1 carte în valoare de cor. 0/60. Binevoitorii dăruitori primească și pe calea aceasta cele mai profunde mulțămite.

Vaca, Oct. 1907.

cu distinsă stimă
Ioan Bârna.

x **Crucea** sau steaua dublă electromagnetă R. B. Nr. 86967 a lui Müller, care să bucură de renume în țeara întregă, astăzi și-a sporit documentele de vrednică recunoștință cu încă unul, pe care îl dăm aici în întregime:

Prea St. Die Müller!

Primește sincera mea mulțumită; umflătura soției mele s'a tras aproape de tot și chiar și durerile de spinare și de stomach și sgârciurile la inimă se repetază tot mai rar. Te rog să-mi mai trimiți 6 aparate R. B. Nr. 86967 de câte 8 coroane, căci oamenii chiar din al treilea sat mă roagă să le aduc astfel de aparate.

Zajhalma,

Cu deosebită stimă:

Ștefan Bódi,
magaziner.

De aceea n'ai cuvinte ca să recomanz în destul acest aparat tuturor celor ce sufer de reumatism, bătaie de inimă, dureri de cap, de dinți, impotență, mâni și picioare reci, epilepsia, sgârciuri de stomach, lipsă de poftă de mâncare, ischias etc. etc. Aparatul costă 3 fl. și se află la dl Müller Albert în Buda-pesta, V/25. strada Vadasz 34.

Ultime informațiuni.

Fiume, 12 Octombrie.

La orele 12 podesta a pus jurământul înaintea guvernatorului. De asemenea și Zanella a pus jurământul de reprezentant municipal.

Partea științifică literară.

Luptele politice

ale Românilor din Transilvania și Ungaria dela 1848 încoace.

de C. Cornean.

(Urmare).

Alegerea din 1884 dela Bocșa, cea din 1905 și 1906 din Cehul Silvaniei, cea din Februarie 1907 din Bocșa, și acum cea dela Beiuș sunt adânc întipărite în inima românului și servesc drept exemple vii despre dreptatea afirmării susținute mai sus.

Legea despre instrucția publică.

La anul 1879 să schimbă și legea despre instrucția publică adevărată articolul de lege XXXVIII din 1868 în 148 §§-i, alcătuit de ministrul Eötvös, impunând guvernului limba maghiară ca obiect obligat de studiu în toate școlile nemaghiare, o dispoziție ce stă în flagrantă contradicție cu legea de naționalități.

Românii susțin din mijloacele lor proprii, după raportul ministrului de culte și instrucțiune din anul 1901/02, 2274 școli elementare confesionale și 4 susținute de asociațiuni, 3 școli civile de fete gr. cat., 2 gr. ort. și una a „Asociațiunii“, 6 preparandii și 6 seminare teologice, 4 gimnazii complete, unul cu 4 clase și o școală reală deși §-ul 17 al legii de naționalități cuprinde următoarele: „Deoarece succesul instrucțiunii publice din punct de vedere al culturii generale și al binelui comun este unul din scopurile cele mai înalte a-le statului, acesta este obligat a să îngrijească cetățenii de ori și ce naționalitate, cari locuiesc în masse mai mari împreună, să se poată cultiva în apropierea ținutului ce-l locuiesc, în limba lor maternă până la acel punct unde începe cultura academică mai înaltă“.

Scoalele confesionale stau sub jurisdicțiunea comunității bisericești, căror aparțin. Statul are drept numai să-l controleze prin inspectorii școlari. Acești apostoli ai culturii maghiare tratează apoi după bunul lor plac învățătorii și comunele, cari susțin aceste școli. Și e natural că în Ungaria aceste slugi umilite ale guvernului nizuiesc să-și câștige merite naționale prin delăturarea, suspendarea celor mai buni învățători ai noștri și prin închiderea sau prefacerea școlilor confesionale în școli comunale sau de stat cu limba de propunere maghiară.

Dar cei mai mult, stăpânirea nu numai că nu ne înființează școli pe banii statului conform paragrafului de lege mai sus citat, dar nici nu permite să ne înființăm noi însuși din puterile noastre proprii. Deși paragraful 26 al legii de naționalități ne spune apriat următoarele: «Ca și până aici, așa au singularii cetățeni, singularele co-

mune, biserici și comune bisericești de orice naționalitate și pe viitor dreptul de a înființa din fonduri proprii sau pe cale de asociațiune institute de instrucție elementară, medie și superioară», ministrul respinge rugărea autorităților bisericii gr. ort. din Arad, prin care cer permisiunea să înființeze pe șesele proprii un gimnaziu.

Iar grănicerilor din Banat, cari au cerut o asemenea permisiune, până astăzi nu li s'a dat nici un răspuns. Sa eliminat însă limba română și s'a introdus cea maghiară ca limbă de propunere în gimnaziul superior românesc din Beiuș. Și noi suferim toate «după datina veche: a cinstii tăcute, a supunerii fără cuvânt, a sfintei jertfiri de sine».*)

Conferința din 1881 și stăvertirea programului partidului național.

Deja după cele expuse până acum, fără a mai aminti activitatea «obiectivă» a administrației și justiției noastre ușor putem înțelege, «de ce așa numita partidă activă, înființată prin influința lui Șaguna încă în a. 1867, perde din ce în ce mai mult teren, și în fine să disolvă prin moartea conducătorului ei.»*) (întâmplată în 28 Iunie 1873).

Pasivitatea inaugurată în conferințele electorale amintite mai înainte și care, din cauza atâtor legi, cari opresc afirmarea noastră ca națiune precum e legea electorală etc., era imperios necesară fu decretată solemn în conferința memorabilă din 12, 13 și 14 Mai 1881 st. n., compusă din 153 delegați veniți la Sibiu din circa 80 cercuri electorale a-le Ungariei și Transilvaniei.

Pentru executarea acestui enunțiat să alege un comitet electoral permanent de 9 membrii, care apoi compune un memoriu, ce să tipărește în limba română, maghiară, franceză și germană.

Autorul memoriului e George Bariț.

Programul partidului național român constituit pe deplin acum, să stătorește în aceasta conferință în următorul mod: Partidul național va lucra pe teren legal pentru esoperarea următoarelor drepturi:

1. Incât privește Transilvania, recăștigarea autonomiei sale.

2. Introducerea ex lege a usului limbei române în toate ținuturile de români, atât în administrațiune, cât și în justiția.

3. În ținuturile locuite de Români aplicarea de funcționari români, iară dintre neromâni numai de aceia, cari știu și scrie românește și cari cunosc moravurile poporului român și delăturarea usului de astăzi de a se aplica ca amploti indivizi necunoscuți și necunosători de popor.

4. Revizuirea legii despre egala îndreptățire a naționalităților în favoarea acestora; loială și reală executare a tuturor legilor.

5. Eluptarea și susținerea autonomiei bisericilor și școlilor confesionale, ca ale unor chestiuni curate de naționalitate. Provederea din visteria statului a școlilor române și a altor institute de cultură națională, în proporțiune cu sacrificiile de sânge și avere ce le aduce naționalitatea română pentru patrie; având de a se delătura legile și ordinațiunile, cari sunt contrarie desvoltării naționale.

6. Crearea unei legi electorale pe baza sufragiului universal, sau cel puțin ca fie-care cetățean, care e supus la dare directă, se fie investit cu drept de alegere.

7) Fiind că prosperarea statului e condiționată dela protejerea tuturor civilor săi, iar prin protejerea unei naționalități și asuprirea celorlalte se provoacă nemulțumire, se turbură liniștea civilor de stat și se nutrește ură reciprocă; partidul na-

*) N. Iorga, „Neamul Românesc“ anul II Nr. 27.

**) Eugen Brode, „Die rumänische Frage in Siebenb. u. Ungarn“ p. 92.

țional va lupta contra tuturor tendințelor de maghiarizare manifestate din partea organelor statului pe cale directă și indirectă, ca în contra unor fapte nepatriotice.

8) În chestiunile libertăților publice peste tot, precum și ale reformelor necesare în administrațiunea publică și mai ales în situația economică financiară, respective în privința sarcinilor publice, devenite mai nesuportabile, partidul național va conlucra frățeste cu toți aceia, cari mai vârtos vor ținea cont de interesele și bunăstarea poporului peste tot.

9) Chestiunea dualizmului nefiind astăzi la ordinea zilei, partidul național își rezervă a se pronunța asupra ei la timpul său.

Cred că e aici locul să amintesc, că rezistența pasivă e susținută nu numai de conferințele electorale ce urmează, despre care vom vorbi în capitolul proximo, ci decretată și de congresul naționalităților ținut în 12 August 1895 în Budapesta, prezidat de românul George Pop de Băsești, slovacul Mudrony și sârbul Polyt. Frunțașii celor trei popoare oropsite leagă aici alianță politică.

Romanul ziarului „Lupta.“

Părinți și fiu

de

(52)

Ivan Turghenieff.

(Va urma).

Bunăoară la șase ceasuri, în dosul pădurii, cu pistolul. Distanța, zece pași...

„Zece pași, fie. Prea destul, ne urim ca să ne batem la această distanță“.

„Opt pași, dacă vi-e voia“.

„De ce nu? Cu plăcere“.

„O să tragem de două ori, și spre mai multă siguranță, fiecare vom avea în buzunar o scrisoare în care spunem că singuri ne-am făcut seama“.

„Adaosul de pe urmă nu mi-se pare de lipsă — întâmpină Bazaroff. — O să pară prea încornorat. Pățim ca în romanele franceze“.

„Cum așa. Inșă veți fi de o părere cu mine, nu-i mare cinste să treci de ucigaș?“

„Fără îndoială. Dar este alt modru să ne ferim de această groaznică învinuire. Ce-i drept, secundați nu vom avea, dar de ce să nu avem martori la luptă“.

„Pe cine l'ați găsi de martor, îmi dați voce să vă întreb?“

„Colea pe Petre de pildă“.

„Ce fel de Petre?“

„Pe servitorul fratelui dv. Asta-i un om la culmea civilizației contemporane, care de sigur are să se achite de rolul său cu *comme il faut*-ul (cum se cade) obicinuit în aceste ocazii.

„Aveți chef de glume, stimabile“.

„Nici pomană, domnule. Cumpăniți numai bine propunerea mea, și veți recunoaște, că e foarte la înțeles și foarte firească. Măta nu se prea poate ascunde în sac, apoi eu iau asupra mea să-l pregătesc pe Petre și să-l duc pe câmpul de bătae“.

„Incă tot glumiți — grai Pavel sculându-se. — Inșă, amabilitatea ce a-ți dovedit, nici eu n'o să vă stric cheful. Așadar toate-s în rând... Aveți pistoale?“

„La ce păcate, Pavel Petrovici? Doar nu-s ostași!“

„Așa dar Vi le ofer ale mele. Cinci ani ar fi de când nu le-am descărcat, îmi puteți crede pe cuvânt“.

„Asta mă mai liniștește“.

Pavel își luă bastonul.

„Acu, dragă domnule n'am decât să-mi înnoesc mulțamițele și să vă las indeletnicirilor d-voastre. Vă salut“.

„La vedere cu drag, domnul meu“ și Bazaroff își petrecu oaspele până la ușă.

Pavel eși, iar Bazaroff, care stătu lângă ușă, înfipt, isbucni:

„Dracu s'o ducă! E lucru drăguț, dar foarte prost! O comedie fără bani! Ciniș

înțelepți ce umblă copăcel pe labelle din dărăt, n'ar face-o mai avan. Nu era chip să-l refuz că de mă pălea, vai de...“ Bazaroff îngălbini de gândul acesta, ce-i sgădări toată trufia. „N'avem încotro, îl îmblăteam ca pe-un znop“.

Se puse iar la microscopul lui, dar inima îi era, ațită și liniștea neapărată pentru observațiile cu cari era învăluit, i-se risipi.

„Nevăzut adineauri, dar e cu puțință să-l ardă la inimă așa de amar de dragul fratelui seu? Ei, și un sărut? Ard'o focul treabă! Deh, o mai fi ceva întufiș. Să fie el îndrăgostit! Asta-i! Da, îmi pun capul că-i asta. Uf, ce scârnavie!“ apoi urmă.

„Proastă treabă, ori cum o judeci! Proastă treabă. Intâi te pui țintă glonțului, așa frumușel... și chiar de ți se sfetește ai să iai lumea în cap. Apoi... Arcadis, boul lui Dumnezeu Niculae Petrovici! Proastă treabă. Proastă.“

Ziua aceasta trecu mai în pace chiar și decât celelalte. Fenicia parcă intrase sub pământ: se piti în odaia ei ca șoarecele în gaură.

Chirsanoff făcea o față plină de griji. Luase tocmai de seamă că grâul ce-i făgăduia o roadă bogată, e copleșit de tăciune. Pavel te omora cu politeța-i de gheață, de care avu parte chiar și Procofici. Bazaroff începu o scrisoare către tată-so, dar o motoli și dete cu ea sub masă. „De mă duc pe bără — cugetă — au s'o știe, dar nu voi peri. Nu voi peri, încă multă vreme am să mai fac umbră pământului“. Dete poruncă lui Petrea, să vie a doua zi la el, des de dimineață într'o treabă însemnată. Petrea își închipuia că vrea să-l trimită la Petersburg. Bazaroff se culcă de cu vreme, și visuri dișănțate îl mursecară toată noaptea... Dna Odinojoff se desfăcu din spuza aiurărilor. O vedea ca pe o mamă. O pisică neagră cu mustețele burmiate se aținea de ea și pisica asta era Fenicia.

Economie.

Situația economică și financiară a României.

Era de prevăzut, scrie «Secolul» din București, că Banca Națională va urca scontul la 7 la sută, precum l'a și urcat, din cauza situației generale economice și a cererilor prea mari de bani.

Situația generală economică este destul de gravă din cauza marelui deficit, în producțiunea cerealelor, din cauza lipsei de nutreț și din cauza scumpetei generale a tuturor articolelor de prima necesitate.

Banca Națională prevăzând, că comerțul nu va mai fi atât de activ, ca anul trecut, din cauza situației generale, ca măsură de prevedere și spre a-și apăra stocul metalic a ridicat scontul. Lipsa de bani se datorește și faptului că industriile și noile clădiri au înghițit sume enorme.

Că în cercurile marelui finanțe nu domnește un optimism prea mare în ce privește situația generală, dovada o avem și în adresa d-lui Emil Costinescu, ministru de finanțe, trimise tuturor ministerelor pentru întocmirea viitorului budget.

D. ministru de finanțe, deși bolnav, a cerut ministerelor să facă cele mai mari economii în budgetul viitor și cu nici un preț să nu depășească cadrul actualului budget, de oarece veniturile nu vor mai fi atât de mari, ca până acum, parte din cauza degrevărilor ce s'au făcut și se vor mai face, și parte din cauza crizei generale a cărei isbucnire a semnalat-o Banca Națională prin urcarea scontului.

De altfel din încasăările făcute de stat în cursul lunii August rezultă că trebuiesc luate cele mai întinse măsuri pentru a preveni o criză ca cea din 1900 și 1901.

Excedentul de 52 milioane a anului budgetar trecut, ce se va închide la 30 Septembrie, nu poate permite un optimism

exagerat. Din contră, lumea cea restrânsă care se ocupă cu finanțele calculează de pe acum încă cu posibilitatea ca budgetul în curs să dea un excedent aproape neînsemnat, căci situația este mult mai gravă, de cum arată aparențele.

Situația băncii austro-ungare. Bilete de bancă în circulațiune 1.965,300.000 (— 36 milioane 593.000) coroane. Metal 1431 milioane 90.000 (3,717.000) coroane. Portofoliul 791,301.000 (— 51,331.000) coroane. Lombard 87,526.000 (+ 2,699.000) coroane. Bilete de bancă supuse la dare, în circulațiune 134,210.000 (— 32,875.000) coroane.

Bursa de efecte. Tendința generală la bursa de efecte a fost azi fermă, circulația însă restrânsă. Speculația a fost rezervată, cu toate acestea valorile s'au menținut cursurile.

La încheierea bursei au notat:

Acțiunile institutului de credit	Coroane
„ „ austriac	vinde 642.—
„ „ ung.	754.75
„ băncii de escompt	476.—
„ soc. căilor fer. aust. ung.	661.75
Renta ung. de aur 4 proc.	112.25
„ „ coroane 4	94.15
„ austr. de aur 4	115.80
„ „ coroane 4	97.—
Scrisuri fonciare „Albina“	101.—
Napoleon d'or (20 franci aur)	19.19
mărci germane, aur	23.54
Galbeni austriaci și ungurești	11.43
Bilete germane 100 mărci	117.62
„ franceze 100 franci	95.85
„ italiene 100 lire	95.87
„ române 100 lei	95.30
Ruble rusești de hârtie	2.54

Prețurile cerealelor. Tendința generală în târgul efectiv de cereale a fost azi fermă. Speculația dispusă, eșind încâtva și producției din rezervă, circulația s'a desvoltat. Cerealele s'au menținut prețurile.

Azi până la 12 ore din zi s'au vândut 40,000 măji metrice grâu.

Pentru cel mai frumos grâu de Tisa (80 kgr. greutate) s'au plătit 24 cor. 50 fileri, iar pentru cel mai slab din comitatul Pestei (75 kgr. greutate) 21 cor. 90 fileri de maja metrică (100 kgr.)

În ultimele 24 ore circulația cerealelor în Budapesta a fost următoarea:

		Măji metrice:	
		Sosit:	Expediat:
Grâu	— —	15273	— — 4128
Secară	— —	1229	— — —
Orz	— —	5400	— — —
Ovăs	— —	1011	— — 3504
Cucuruz	— —	441	— — 1156
Repiță	— —	104	— — —
Făină	— —	761	— — 5026
Tărâțe	— —	301	— — 761

Tendința generală în târgul pe termen de cereale a fost liniștită. Conform buletinului oficial au notat:

Grâu pro Octomvrie 11.89, 11.81—11.84, pro Aprilie 1908: 12.53, 12.44—12.40.

Secară pro Octomvrie 10.20, 10.30—10.35 pro Aprilie 1908: 10.93, 10.88—10.91.

Ovăs pro Octombrie 7.86, 7.88—7.87, pro Aprilie 1908: 8.48, 8.49—8.48.

Cucuruz pro Mai 1908: 6.93, 6.90—6.90 coroane de 50 kgr.

Tariful transportului pe năi. Pentru transportul mărfurilor pe apă se plătește până la Budapesta de 100 kilograme: Dela Panciova 50—54 fileri, Neoplanta (Ujvidék) 46—48, Bezdán 32—36, Senteș — Seghedin 52—54, Zenta 48—50, Titel 46—48 Timișoara —, Becicherecul-Mare 50—52 fileri.

În aceste sume sunt socotite și darea de transport precum și taxa de asigurare.

Târgul de vite cornute în Budapesta. (Raport oficial).

Săptămâna ultimă s'au adus în piața din Budapesta 1879 de vite cornute (boi, tauri, vaci, bivoli), adică cu 1215 capete mai multe, decât în săptămâna precedentă.

Cererile au fost mai numeroase decât în săptămâna precedentă, prețurile vitelor în genere s'au urcat cu 2—4 cor. de majă m. (100 kgr.).

Tendența în prețuri e liniștită.

Prețurile au fost:

Tauri, prima calitate 70—84 coroane calitatea inferioară 52—68, cor. de m. m. (100 kgr.)

Boi grași (soiul ungar), prima calitate 84—93 cor., excepțional 95 cor., calitatea mijlocie 70—82 coroane calitatea inferioară 56—68 cor. de m. m. (100 kgr.)

Boi târcați, prima calitate 86—96 coroane, excepțional 100 cor., calitatea mijlocie 70—84 cor., calitatea inferioară 60—68 cor., de m. m. (100 kgr.)

Vite slabe de pășune (soiul ungar), calitatea mai aleasă 62—78 cor., excepțional 78 cor., calitatea inferioară 52—60 cor. de m. m. (100 kgr.)

Boi din Bosnia, calitatea aleasă 60—70 cor., calitatea inferioară 50—58 cor., de m. m. (100 kgr.)

Vaci (soiul ungar) 52—76 cor., vaci târcate 52—88 cor. excepțional 92 cor., de m. m. (100 kgr.)

Bivoli 40—52 cor.

Juncani 52—76 cor., excepțional 82 cor. de m. m.

Viței, indigeni prima calitate 96—108 fil., excepțional 106—110 fil., calitatea mai inferioară 86—94 fil. de kgr.

Viței din Galiția 86—94 fil. de kgr.

Piața de râmători (porci), Kőbánya Steinbruch. Prețurile: Prima calitate ungară, tineri, grei: 128—129 fileri, mijloci: 129—131 fileri, ușori: 131—133 fileri de chilogram, vii cântăriți, de păreche 45 kilograme scădere de greutate și 4 procente scădere din prețul cumpărării.

La sfârșitul săptămânei trecute au rămas în sălașele din Kőbánya (Steinbruch) 35.669 râmători.

Prețurile spirtului. Spirt brut, darea neplătită 60.50—61.50 coroane, darea plătită 159.50—160.50 cor.

Spirt rafinat, darea neplătită 64.50.65.50 cor., darea plătită, în mare 164—164.50 cor., în detal 165—166 cor.

Spirt denaturat, în mare 53—53.50 cor., în detal 55—56.

Cererile numeroase, tendența generală în prețuri foarte fermă.

Piața din Budapesta.

I.

Cereale..

Grâu, m. metr. (100 kgr.) frum.	24 cor.	50 fil.
„ „ „ „ „ mijl.	25 cor.	— fil.
„ „ „ „ „ slab	22 cor.	90 fil.
Secară, m. metr. (100 kgr.)	19.35 — 19.90	
Orz, „ „ „	15.40 — 15.80	
Cucuruz, „ „ „	13.40 — 13.80	
Ovăș, „ „ „	15.75 — 16.25	
Rapiță, „ „ „	30.50 — 36.—	

Prețurile

— Prețurile și după
100 kilogr. și m. a. —

Unsoare de porc, dela	127 cor.	— 153 cor.
Slănină, ...	127 cor.	— 130 cor.
Cartofi, ...	3.20 cor. fil 6—	cor.

Spirt, ... 59.— cor. — 60.—

III.

Târgul de porci Kőbánya (Steinbruch).

(Prima calitate ungară).

Bătrâni, ... fileri kilogramul.
Tineri, ... 131—133 fileri kilogramul.

Redactor responsabil: :
VASILE MACREA.

Tipografia «Pop. Rom.» Budapesta, István-ut 11

Fondatorul și fost administratorul pepenierii de vițele-americe a Zemstului Benderilor din Basarabia dorește a intra în serviciu privat la un domeniu român,

fie la agricultură, viticultură sau administrarea a palatelor. Cunoaște limbile următoare: Română, maghiară, sârbă, rusă, germană și otomană.

Adresa: M. Stefanovici, prin administrațiunea a ziarului „Lupta“.

„Sebeșana“

Institut de credit și de econ. • Filială în Vințul-Inf. (Alvine).

Primește depuneri spre fructificare și plătește:

1. 5 proc. interese pentru depuneri fără abdicere;

2. 5 și jum. proc. interese pentru depuneri dela 5—10000 Cor. cu abdicere de 3 luni;

3. 6 proc. interese pentru depuneri de peste 10000 Cor. cu abdicere de 6 luni.

Darea o plătește institutul. 1—6

CONCURS

„VLĂDEASA“ institut de credit și economii, societate pe acțiuni în B.-Huedin (Bánffy-Hunyad) publică concurs pentru ocuparea postului de

practicant

până în 25 Octomvrie st. n.

Reflectanții au să dovedească prin cereri scrise cu mâna proprie, instruate cu atestat de botez și testimoniu autentic că au absolvat cu succes vre-o școală comercială superioară (academie) și că posed pe deplin limba română, maghiară, eventual și germană.

Alesul după serviciul de probă de 1 an, va fi denumit funcționar cu salariu, bani de cvartir, tantiemă și drept de pensin în sensul regulamentelor institutului.

Postul este de a se ocupa imediat după denumire.

Onorar pe anul de probă deocamdată 840 Cor.

B.-Hunyad, 10 Octomvrie 1907.

DIRECȚIUNEA.

Concurs.

Cassa de păstrare reuniunea în Săliște (comitatul Sibiiului) escrie concurs pentru ocuparea unui

post de funcționar

cu termen până în 24 Octomvrie a. c. st. n.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salariu anual de Cor. 1000.—
2. Relut de cvartir Cor. 100, iar după serviciu de 5 ani Cor. 200.
3. Tantiema statutară.
4. Cuincuenalii de câte 10 procente.

Reflectanții la acest post au să dovedească că au absolvat școala comercială cu examen de maturitate și că au praxă în afacerile de bancă.

După anul de probă nou alesul va fi declarat de funcționar definitiv și se va împărtași și de beneficiile fondului de penziune.

Postul va trebui ocupat imediat după alegere.

Săliște, în 5 Octomvrie 1907.

DIRECȚIUNEA.

Patent Nr. 8697

Nu e crucea lui Volta! Nu e mijloc secret! Vindecă și înviorază pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a să da împrejurări, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche bătăe de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu sgârșiri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceală plămâni și picioare, reumă, podagră, ischis, udul în pat, influența insomnic, epilepsia, circulația neeguată a sângelui și a multor alte boale cari la tractare normală a medicului să vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuiesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca — iseretrimită banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică rog a proca aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul «Volta» de oare-ce «Glasul Volta» atât în Germania câtși în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice e recomandată în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 8.—

folositor la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 6.—

folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă. Expedițiile prin centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapest,

V/25 Strada Vadász 34 colțul.